

2023 – Heydər Əliyev İli

Naxçıvanda unudulmaz görüş

Ulu öndər Heydər Əliyevin Azərbaycanda hakimiyyətə qayıdışı üçün tarixi müraciətə imza atmış 91 nəfər ziyalıdan biri böyük şərqsünas, akademik, Sovet İttifaqı Qəhrəmanı Ziya Bünyadov olub. Ümummilli lider onun fəaliyyətini hər zaman yüksək qiymətləndirirdi. Təsadüfi deyil ki, 1992-ci ildə Naxçıvanda Yeni Azərbaycan Partiyasının təsis konfransı keçiriləndə Ziya Bünyadov yeni yaranan partiyanın sədr müavini seçilib.

Xatırladaq ki, ondan əvvəl – 1991-ci ildə və sonra – 1993-cü ilin mayında da görkəmli akademik ulu öndəri Naxçıvanda ziyarət edib. Əməkdar jurnalist Rəhman Orxanın redaksiyamıza təqdim etdiyi xatirə qeydləri məhz 1991-ci ildə olmuş görüş haqqındadır. Həmin qeydləri oxuculara təqdim edirik:

Bəri başdan deyim ki, ümummilli liderimiz daim akademik Ziya Bünyadova yüksək qiymət verib. Elə ulu öndərdən misal gətirdiyimiz bu sitat da həmin fikri təsdiqləyir: “Ziya Bünyadovun xidmətləri çoxdur və onun ən böyük xidmətlərindən biri də ondan ibarətdir ki, 80-ci illərin axırlarında – 90-cı illərin əvvəllərində o, böyük alim kimi, tədqiqatçı kimi Azərbaycanın açılmamış arxivlərinə bir daha getdi, o arxivlərdən Azərbaycan tarixinin XX əsrə aid sənədlərini açdı, tədqiq etdi, öz kitablarında, dövrü mətbuatda yazılar verdi və beləliklə də, əgər əvvəllər Azərbaycan tarixinin orta əsrlərə aid çox mühüm dövrlərini elmi əsərlərində işıqlandırdısa, açdısa, göstərdisə, son illərdə özünü buna həsr etdi. O cümlədən ilk Azərbaycan Demokratik Respublikasının yaranması ərafəsində gedən prosesləri də, o dövrü də doğru-düzgün tədqiq edənlərdən biri Ziya Bünyadovdur”.

...1993-cü il idi. Redaksiyada oturmuşdum. Birdən zəng gəldi. Danışan o idi – akademik Ziya Bünyadov.

– Sizin “Bakinets”i oxuyuram, cəsarətli qəzetdir, – dedi. – Erməniləri ifşa edən, onların iç üzünü açan yaxşı yazılar,

tarixi materiallar verirsiniz. Özümüzün-külərə də sözünüzü deməkdən çəkinmirsiz. Var olun! Belə də davam edin.

Onunla ilk canlı ünsiyyətimiz zamanı isə çox maraqlı bir həmsöhbət kimi xeyli önəmli faktlardan bəhs etdi. Həmin gün Ziya müəllimlə xalqımızın dahi oğlu, böyük xilaskarı Heydər Əliyevlə, onun xalq qarşısında xidmətləri barədə çox geniş söhbətimiz də oldu. Mən “Vışka” qəzetində işləyərkən, ulu öndər Moskvada vəzifədən uzaqlaşdırıldığı vaxtlarda, sonralar isə – AXC-Müsavat hakimiyyətsizliyi, naşı siyasətbazların hökmranlığı dövründə “Bakinets” qəzetində çap olunmuş, Heydər Əliyevə rəğbətəmin açıq-aşkar bilindiyi bir-neçə məqaləm barədə Ziya müəllimə məlumat verdim. Sonra qəzetimizin 30 iyun 1993-cü il tarixli nömrəsinin “Он вернулся” başlığı altında Heydər Əliyevin yenidən Azərbaycan rəhbərliyinə qayıtmasını alqışlayan nüsxəsini ona təqdim etdim.

Ziya müəllim vaxtilə – 1981-ci ildə məhz ulu öndəri onu Şərqsünaslıq İnstitutunun direktoru vəzifəsinə təyin etdiyini, lakin sonralar bəzi naqis adamların Heydər Əliyevin onunla münasibətində gərginlik yaratmağa çalışdıklarını təəssüflə yada saldı. O, ulu öndərin, həqiqətən, dahi və müdrik bir şəxsiyyət, xalqımızın əsl lideri, xilaskarı, doğma Azərbaycánımızı bütün varlığı ilə sevən böyük bir vətənpərvər olduğunu söylədi.

Ziya müəllim Heydər Əliyevlə 1991-ci ilin mayında Naxçıvandakı görüşündən

səmimiyyət və nostalji duyğularla söhbət açaraq, dahi rəhbərin geniş, humanist bir qəlbə malik olduğunu diqqətə çatdırdı.

– Mən həmin il mayın 6-dan Naxçıvanda idim, – deyən akademik maraqlı bir əhvalat danışdı. – Bəzilərinin hansı məqsədlə bizim aramızda vurmağa çalışmasına və bəzən də buna nail olmalarına baxmayaraq, mayın 7-də Naxçıvan Ali Məclisinə gedərək, onunla görüşmək istədim. Referentindən xahiş etdim ki, mənim gəlişim barədə Heydər Əliyevə məlumat versin. Düzü, məni qəbul etməyəcəyinə, ordan məyus qayıdacağıma da hazır idim. Referent içəri keçdi və mən onun cavabını gözləyirdim ki, birdən qapılar taybatay açıldı. Gözlədiyimin əksinə olaraq, Heydər Əliyev qollarını geniş açaraq, məni bərk-bərk qucaqladı və ehtiramla kabinetinə dəvət etdi. Xeyli söhbətimiz oldu. Dedi ki, Ziya müəllim, mən bura bir çoxlarının – bir vaxtlar vəzifə, səlahiyyət verdiyim nankor adamların mənimlə görüşə gələcəklərini güman etsəm də, Sizin gələ biləcəyinizi qətiyyənlə gözləyirdim, heç düşünmürdüm də. Mənim üçün gözəl bir sürpriz etdiniz. Çox sağ olun ki, məni yad edib gəldiniz, görüşdük.

Ulu öndər Ziya müəllimin vəziyyəti, rəhbəri olduğu Şərqsünaslıq İnstitutunun fəaliyyəti ilə, Naxçıvanda neçə gün qalacağı ilə maraqlanmış və onun ertəsi gün Bakıya qayıtmaq istədiyini eşidincə demişdi:

– Elə şey yoxdur, güclə əlimə düşməsünüz, heç yerə getməyəcəksiniz. Çoxdandır ki, Sizi görmürəm, mənim qonağımsınız. Qələbə gününü – 9 Mayı Sizin iştirakınızla, Muxtar Respublikanın veteranları ilə birgə bayram edəcəyik.

Heydər Əliyevlə birlikdə qeyd olunan həmin 9 May günü, həqiqətən də, həm Ziya Bünyadov üçün, həm də xalqımızın bu igid oğlu, yeganə cəbhəçi–akademik, Sovet İttifaqı Qəhrəmanı, Əməkdar elm xadimi, Azərbaycan və Özbəkistanın bir neçə şəhərlərinin, hətta Almaniyanın Berlin şəhərinin Pankov rayonunun fəxri vətəndaşı olan canlı əfsanə ilə bir cərgədə dayanmağın sevincini yaşayan naxçıvanlı veteranlar üçün əsl və böyük bir bayrama çevrilmişdi. Həmin gün Naxçıvanın müharibə veteranları Heydər Əliyevlə və Ziya Bünyadovla birlikdə olmaqdan xüsusi sevinc duyur, fəxr edirdilər. Çox da geniş olmayan axşam ziyafətində isə ulu öndərin Ziya Bünyadov haqqında, qəhrəman akademik isə Heydər Əliyev barədə söylədikləri xoş fikirlər bayram gecəsinin ən yaddaqalan, unudulmayan epizodları olaraq hər bir veteranın qəlbində silinməz izlər buraxdı...

**Rəhman ORXAN,
Əməkdar jurnalist**